

Voorgestelde overdenking/prediking voor de scheppingszondag 2020

Bijbel teksten: Ezechiël 33:7-9 (11) en Mattheus 18:15-20

Thema: "Jou, mensenkind, heb ik als wachter aangesteld..."

Tekst: ds. Heike Sonnen (Verviers Laoureux-SPA) , ds. Françoise Nimal (Verviers-Hodimont), ds. Greet Heslinga (emeritus), vertaling uit het frans: Rob van Drimmelen.

Deze tekst (die oorspronkelijk in het Frans geschreven werd) is vrij lang en bevat verschillende elementen. Aarzel niet om het naar eigen inzicht in te korten, of om het aan te passen.

Ez 33, 7-11 (NBV vertaling)°

7 Jou, mensenkind, heb ik als wachter aangesteld voor het volk van Israël. Als je mijn woorden hoort, moet je hen namens mij waarschuwen.

8 Als ik tegen een slecht mens zeg dat hij zal sterven en jij zegt hem niet dat hij een andere weg moet inslaan, dan zal hij sterven door zijn eigen schuld, maar jou zal ik voor zijn dood ter verantwoording roepen.

9 Maar als jij hem gewaarschuwd hebt dat hij een andere weg moet inslaan en hij doet dat niet, dan sterft hij door zijn eigen schuld, maar jij zult het er levend afbrengen.

10 Mensenkind, zeg tegen het volk van Israël: Jullie zeggen: "Onze misdaden en zonden worden ons aangerekend en wij gaan eraan te gronde - hoe lang kunnen we dan nog blijven leven?"

11 Zeg tegen hen: "Zo waar ik leef - spreekt God de HEER -, de dood van een slecht mens geeft mij geen vreugde, ik wil dat hij een andere weg inslaat en in leven blijft. Kom toch terug van de heilloze weg die jullie zijn ingeslagen, keer om, want waarom zouden jullie sterven, volk van Israël?"

Mt 18:15-20 (NBS vertaling)

15 Als een van je broeders of zusters tegen je zondigt, moet je die daarover onder vier ogen aanspreken. Als ze luisteren, dan heb je ze voor de gemeente behouden.

16 Luisteren ze niet, neem dan een of twee anderen mee, zodat de zaak zijn beslag krijgt dankzij de verklaring van tenminste twee getuigen.

17 Als ze niet naar hen luisteren, leg het dan voor aan de gemeente. Weigeren ze ook naar de gemeente te luisteren, behandel hen dan zoals je een heiden of een tollenaar behandelt.

18 Ik verzeker jullie: al wat jullie op aarde bindend verklaren zal ook in de hemel bindend zijn, en al wat jullie op aarde ontbinden zal ook in de hemel ontbonden zijn.

19 Ik verzeker het jullie nogmaals: als twee jullie hier op aarde eensgezind om iets vragen, wat het ook is, dan zal mijn Vader in de hemel het voor hen laten gebeuren.

20 Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden."

Gemeente van Jezus Christus/ Gemeente van Jezus, de Opgestane/ Lieve mensen van God,

In de jaren zestig begon Martin Luther King een artikel (titel " The Planetary House"), als volgt:
"Een erg gebroken gezin erft een huis waarin iedereen moet samenleven...".

Martin Luther King betrok dit op een groot probleem van de mensheid: we hebben een groot huis geërfd, één planeet, waarop we samen moeten leven - blanken en zwarten, oosterlingen en westerlingen, joden, katholieken en protestanten, moslims en hindoes - en alle anderen. Een zeer verdeelde familie met ieder andere ideeën, een andere cultuur en andere belangen. En al de bewoners van deze planeet, dit planetaire huis, moeten op een of andere manier leren om in vrede samen te leven. Ze kunnen immers niet zonder elkaar, niet los van elkaar leven. " Meer dan 52 jaar na de moord op Martin Luther King is deze uitdaging actueler dan ooit! En ze is urgent: leren leven met de grenzen van wat onze planeet kan verdragen. Anders hebben we gewoon geen bewoonbare planeet meer!

De ongewoon felle woorden van Greta Thünberg (de jonge Zweedse klimaat activiste...), die ze sprak op de speciale klimaattop van de Verenigde Naties in New York op 23 september vorig jaar, tonen aan dat de jongere generaties de klimaatcrisis ervaren als een existentiële bedreiging , die hun hele toekomst in gevaar brengt.

De oproep van jongeren is terecht. Zelfs als we erin slagen om binnen de limiet van een stijging van 1,5 graden Celsius te blijven, zullen ze een zwaar gehavende wereld erven, waar grote bezorgdheid bestaat over water en voedselzekerheid. Deskundigen schatten nu al in dat de temperatuurstijging meer dan 2 graden zal zijn.

Sommige mensen zeggen nog steeds "maar wat maken een paar graden nu uit,... het is niet zo erg..." Nou, het is wèl erg! Er is een serieus probleem! De situatie is kritiek.

De helft van het ijs op de Noordpool is al gesmolten, waardoor de zeespiegel stijgt en de eilanden in de Stille Oceaan, landen als Bangladesh, worden bedreigd. Veel delen van Azië en Afrika hebben te maken met jaren van droogte, Europa heeft te maken met record hitted. Om nog maar te zwijgen van de overstromingen en andere extreme weersomstandigheden.

De deskundigen van het IPCC (Internationaal Klimaat Panel) waarschuwen: als de mensheid er niet in slaagt de uitstoot als gevolg van menselijke activiteiten te beperken en dus de gemiddelde temperatuur tot het einde van de eeuw met maximum 1,5 graden Celsius te laten stijgen, zullen de schadelijke gevolgen oncontroleerbaar zijn. Er is dan een onomkeerbare grens gepasseerd.

Er is nog veel onwetendheid. Volgens een enquête in Vlaanderen weet 85% van de ondervraagde jongeren niet hoe ze de opwarming van de aarde moeten verklaren. We zijn verrast door dit cijfer – en vragen ons af, maar wat leren ze dan op school? Tegelijkertijd weet ik zeker dat als we een onderzoek zouden doen in de straten van (de stad waar de kerk is gevestigd) onder de volwassenen, zouden de cijfers hetzelfde zijn.

We moeten de opwarming beperken tot 1,5 graden Celsius - dat horen we in de media - maar beseft de meerderheid van de bevolking, beseffen wij zelf, dat we **met de huidige uitstoot** op weg zijn naar een temperatuurstijging van 3 tot 5 graden tegen het einde van de eeuw?

Sinds de klimaattop van 1992 in Rio is de uitstoot verdubbeld en neemt deze nog steeds toe, met uitzondering van 2009, het jaar van de recessie, en 2020, vanwege de pandemie. Maar zelfs afgelopen voorjaar, met de coronacrisis, is de uitstoot van broeikasgassen slechts met ongeveer 5% gedaald, wat niet genoeg is om de catastrofe te voorkomen (en na de quarantaine op 1 juli.... is de vervuiling weer begonnen!).

Maar dit is de boodschap: een stijging van 3 tot 5 graden betekent eenvoudigweg: geen leven meer voor veel dier- en plantensoorten ... Inclusief mensen, ... Geen leven voor onze achterkleinkinderen en de generaties die na ons komen.

We weten nu dat de menselijke activiteit een onevenwichtigheid creëert die het leven op aarde in gevaar brengt, en ik geef het grapje door, dat Gorbatsjov vertelde toen hij zich voorstelde dat twee planeten elkaar weer in de ruimte zouden ontmoeten. De één zegt tegen de ander: "Oh, jij arm geval, wat ben jij bent gehavend!" en de andere zegt: "Vertel me niets, de mensheid heeft me te pakken gehad!"

Hoe dan ook, er is een noodsituatie. De volgende tien jaar zijn beslissende jaren, aldus de deskundigen van het IPCC (Internationaal Klimaat Panel).

De toekomst is nu - of helemaal niet.

"Er is nog tijd om het tij te keren , maar alle sectoren van de samenleving zullen een ongekeerde inspanning moeten leveren", aldus de website van de VN. Het doel? Om de wereldwijde uitstoot tegen 2030 te halveren - over een periode van tien jaar - en om de uitstoot tegen 2050 tot nul te reduceren.

Voorbij zijn de dagen dat we gloeilampen gewoon konden vervangen door spaarlampen en denken dat we ons deel hebben gedaan. "Kleine gebaren" zijn helaas niet genoeg. We hebben nu nood aan ingrijpende veranderingen, zoals energietransities en structurele veranderingen op particulier niveau. En op alle niveaus : lokaal, regionaal, nationaal, Europees, mondiaal, institutioneel, politiek en economisch niveau, enzovoort.

Meer dan ooit voelen we in de huidige coronacrisis de noodzaak voor hen die de besluiten nemen, om ons naar een andere duurzame toekomst te leiden... de hersenschimmen, die ons leven en denken tot nu toe beheersten, los te laten:

Ik denk aan het opgeven van een op groei gerichte, ecologisch niet-duurzame en sociaal onrechtvaardige manier van werken. We moeten de toekomst redden. De toekomst van onze jonge mensen redden. We moeten op de 'resetknop' drukken!

En de vraag wordt ons gesteld, vooral door de jongeren die in deze bedreigende toekomst zullen moeten leven: "Hoe gaan we dat doen?"

Verander radicaal!

Als we de moed hebben om de IPCC-rapporten serieus te nemen, moet alles opnieuw worden bekeken, ontworpen en bewerkt! ALLES! Inclusief, zonder twijfel, ons geloof en de manier waarop we de Bijbel lezen.

Van alle kanten, wetenschappers, filosofen, theologen, rabbijnen en gerespecteerde organisaties zoals de Wereldraad van Kerken, horen we deze boodschap: de samenleving zal niet veranderen zonder een diepgaande verandering in de mens, een verandering in de mensheid.

Een diepgaande verandering? U hoort het goed! Maar zijn we hier niet in het hart van het Evangelie! Verandering...bekering...maar zijn wij, christenen, de kerk, geen experts in bekering? Is " mensen bekeren" niet één van onze missies?

Zo ja, laten we ook experts worden in "ecologische bekering" (een term die vaak door paus Franciscus in zijn veelgelezen Encycliek *Laudato si!* wordt gebruikt).

Misschien maakt deze overdenking je ongemakkelijk. Maar, lieve mensen, zijn dit geen profetische woorden? In bijbelse tijden moet ook het volk van Israël zich vaak ongemakkelijk hebben gevoeld bij de woorden van zijn profeten.

Van de profeet Ezechiël, bijvoorbeeld.

Hij was vol van de Geest van God en God zei tot hem: "**Jou, mensenkind, heb ik als wachter aangesteld voor het volk van Israël.**" (Ezechiël 33:7).

Het is de rol van de profeten om te waarschuwen als het misgaat. Het volk van Israël, het volk, wij als leden van de kerk, zijn benoemd tot "wachters voor het geval zich moeilijkheden voordoen".

Dat hebben we ook opnieuw geleerd door de coronacrisis. De epidemie zou minder ernstig zijn geweest als we hadden geluisterd naar degenen die het gevaar al jaren geleden zagen aankomen.

Hetzelfde geldt voor de dreigende klimaatcrisis. Korte termijn denken, ingegeven door onmiddellijke winst, brengt ons in een gevaarlijke impasse.

De jongeren geven ons deze boodschap vanmorgen: **Red onze toekomst. Maak klimaatplannen nu!** En veel wetenschappers brengen ons deze boodschap. Kerken brengen ons deze boodschap.

Soms moeten we door elkaar geschud worden, ons bezinnen, om dingen te kunnen veranderen. De coronacrisis is voor veel mensen een tijd van bezinning... De klimaatverandering is een nog ernstiger crisis, die schreeuwt om bezinning!

Ze komt langzaam naar ons toe, maar de angst neemt toe... De wereld, Gods schepping, gaat niet de goede kant op...

We moeten met elkaar praten over de veranderingen in de levensstijl die moeten worden doorgevoerd; over wat er mis is, de misstappen en de ontsporingen. Niet met de bedoeling om mensen zich schuldig te laten voelen, maar om ze naar de toekomst te leiden.

Weet je als wachter aangesteld, door God. Wees als een profeet voor het behoud van de schepping!

Christenen zijn geroepen om waakzaam te zijn en als wachters te waken en te waarschuwen tegen dreigend gevaar.

Laten we de profetisch stemmen toe in de kerk?. Ter wille van het heil van de mensheid? Ter wille van het heil van de hele schepping van God?

In het Evangelie hoorden we: " Als één van je broeders of zusters tegen je zondigt, moet je die daarover onder vier ogen aanspreken (.....) Luisteren ze niet, neem dan een of twee anderen mee..."

Als iemand zich vergist, of op de verkeerde weg is, doe dan alles wat je kunt om zijn/haar ogen te openen! En Mattheüs geeft hier een mooie manier om met elkaar verder te kunnen: "Spreek je broeder of zuster aan onder vier ogen "

Eigenlijk gaat dit in tegen onze hedendaagse manier van kijken, waarbij we ons niet willen bemoeien met de vrijheid van anderen. En vaak geven we kritiek achter iemands rug om (of in de anonimiteit van commentaren op sociale netwerken)

Dan hem/haar open te confronteren met zijn/haar fouten.

Mattheüs herinnert ons hier aan de mogelijkheid van een wereld waarin we niet ieder in onze eigen kleine " bubbel" zitten, die de ander uitsluit. De Evangelist herinnert ons eraan dat we leven in een wereld, waarin mensen met elkaar verbonden zijn, en waarin ieder zich verantwoordelijk voelt voor de ander. Er wordt niemand aan de kant gelaten, alles wordt gedaan om de groep , de gemeenschap, de gemeente bij elkaar te houden, naar het beeld van Jezus, de goede herder die zijn kudde verlaat om voor een verloren schaap te zorgen. Het Evangelie eindigt met een positieve boodschap: "Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden." (Mt 18:20).

Tot slot. Lieve mensen, laten we een kerk zijn, waar mensen elkaar durven aanspreken en dat we ons samen uitspreken over wat er niet goed gaat. Wat veranderen moet. Om ons te " bekeren"! Individueel en gezamenlijk!

We willen samen Kerk zijn, en samen ook een profetische stem zijn, die constructieve kritiek combineert met concrete acties, geleid door de zorg voor de ander, voor deze aarde, voor Gods schepping.

Dit is hoe God, Schepper van Hemel en Aarde, God van het Leven, ons vooruit wil zien gaan.

De wachters zullen niet in de steek gelaten worden, de Heer is met ons, in ons midden. Amen.

=====
=====

Enkele aanvullingen:

Wat kunnen onze christelijke bijdragen aan de strijd tegen de klimaatverandering zijn?

Enkele ideeën uit :

Emilie Hobbs, Jean-François Mouhot, Chris Walley, *Evangelie et changement climatique*, pp. 22-30.

- **Een theologie van de schepping.** Volgens de psalmen behoort de aarde niet tot de mens om onbepaald te worden gebruikt en misbruikt.

"De aarde en haar rijkdommen behoren toe aan de Heer" verkondigt Psalm 24:1.

Dit omvat verwondering (lof) en terughoudendheid. Er moet dringend actie worden ondernomen om ervoor te zorgen dat de meeste van de nog beschikbare fossiele brandstoffen in de grond blijven zitten en dat er alternatieve, niet-vervuilende energie wordt gebruikt.

- **Een theologie van rechtvaardigheid.** Klimaatverandering confronteert ons met een dubbele onrechtvaardigheid.

De dubbele onrechtvaardigheid is dat sommigen enorm hebben geprofiteerd van de industrialisatie, terwijl anderen enorm hebben geleden onder de neveneffecten ervan.

Europa leeft al eeuwenlang ten koste van andere continenten.

Het Noorden is sneller uit de armoede gekomen, terwijl het Zuiden meer te lijden heeft onder de daaruit voortvloeiende klimaatverandering. Volgens Micha 6:8 vraagt God ons om "**recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God**".

De eerste stap:

is voor het Noorden om de effecten van zijn historische en huidige emissies te erkennen. Deze emissies vormen de basis van de huidige welvaart.

Mensen in het Noorden moeten niet alleen de schade erkennen, maar ook hun portemonnee openen om de slachtoffers van de klimaatverandering te steunen.

Interessant idee:

Het is onze taak om de wereldwijde uitstoot te verminderen door middel van schone technologieën. Als het Zuiden aan de armoede ontsnapt dankzij fossiele brandstoffen, zullen de gevolgen rampzalig zijn (zie de situatie in het Amazonegebied). Het is dus onze taak om schone technologieën in het Zuiden te promoten!

Alles moet worden heroverwogen: vanaf nu kunnen we niet meer nadenken over onze diaconale acties zonder aandacht te besteden aan het klimaatprobleem!

De taak lijkt enorm, overweldigend. Het is aan ons om de hoop te bevorderen. We wachten, volgens Rom 8, op een nieuwe schepping. God zal het hele universum verlossen.

De verrijzenis van Jezus Christus is het begin van deze nieuwe schepping. Ja, in de tussentijd moeten we leven, en goed leven.

Sjabbat doen is de prioriteit, de echte behoeften op een rijtje zetten, het is ook verlangen - want de mens is een wezen van verlangen - naar datgene wat niet kapot gaat: vreugde, humor, liefde.

Het IPCC-rapport, dat jongeren op straat serieus neemt, betekent dat ze hun mentaliteit, gewoontes en levenswijze moeten veranderen, op zoek naar gerechtigheid. Het is noodzakelijk om geïnformeerd te worden, om zich uit te spreken, om de autoriteiten te ondervragen... zoals de profeten!

Misschien kent u deze ervaring in het geloof, zodra u uw hart erin steekt, na het opbiechten van een impasse, zodra u uw verstand erin steekt door al uw inspanningen te mobiliseren, en als u het combineert met het gebed, de smeekbede van Gods aanwezigheid, dan treedt het fenomeen van de lichtheid op!

Het onmogelijke wordt mogelijk, de deuren gaan open. Een pad wordt duidelijk.

=====
=====

We kunnen de prediking beëindigen met een Joodse legende

Voor het huis van een man staat een berg;
een berg die het licht, de zon, voor hem verbergt,
het uitzicht, de lucht en de horizon.
Deze man is net als wij, geconfronteerd met een berg, zonder vooruitzichten.
De man neemt zijn schop en begint te werken.
"Wat ben je aan het doen?" Vraag het de bureu.
"Ik verplaats de berg.
Ik heb licht, lucht en perspectief nodig."
De bureu lachen.
"Jij, met een schop? Je zult het nooit halen. »
"Si, si," antwoordt de man. En als ik niet klaar ben,
mijn kinderen zullen doorgaan."
En zo legt hij dag na dag zijn hand op de schop.
Toen de engelen in de hemel, volgens de joodse legende.,
het geloof van deze man zagen,
zijn ze op een nacht zelf naar de aarde afgedaald
om de berg met hun vleugels te verplaatsen.

Brussel, 31 juli 2020, Werkgroep Kerk in de Samenleving (KidS)
Contact: Rob van Drimmelen (robvandrimmelen4@gmail.com